

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΚΕΡΑΜΕΑ

Στα 91 χρόνια της λειτουργίας της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ, ήλθε η είδηση για τον θάνατο ενός από τους πρώτους εκπροσώπους της τρίτης γενιάς καθηγητών της, του Κωνσταντίνου Κεραμέα, ενός συναδέλφου που προερχόταν από τα σπλάχνα της και προέβαλε όσο λίγοι, σε παγκόσμιο επίπεδο, τον ελληνικό νομικο-επιστημονικό λόγο.

Το 1993, κατά την αναγόρευση του Κωνσταντίνου Κεραμέα σε επίτιμο διδάκτορα της Νομικής Σχολής του Αμβούργου, ο εκπρόσωπος της Σχολής εκεί καθηγητής Seelmann, επανέλαβε αυτά που έγραψε ο Harscher von Almendingen, στο έργο του «Η Μεταφυσική της Πολιτικής Δικονομίας», στα 1821, τονίζοντας ότι ισχύουν απαραίλλακτα και για τον Τιμώμενο Έλληνα καθηγητή:

Στους ευγενέστερους και πολυμαθέστερους Νομικούς ανήκουν κατά κύριο λόγο οι Αστικοδικονομολόγοι!

Και κάτι ακόμη, που ταιριάζει στη περίπτωση της επιστημονικής προσφοράς του Κώστα Κεραμέα: Στις 6 Φεβρουαρίου 1848, ο πατέρας του δικονομικού δικαίου στη πατρίδα μας, ο πολύς Βασίλειος Οικονομίδης, είπε στο εναρκτήριο μάθημα του στη νομική σχολή του αποκαλούμενου Οθώνειου ακόμη τότε πανεπιστημίου Αθηνών, τα εξής:

Άνδρες μεγαλοφυείς και περίπυστοι δια μακροχρονίου σπουδής και πείρας ύψωσαν εις βαθμόν έντιμον και αγαστόν της δικονομίας το μάθημα και ουδείς φόβος υπάρχει πλέον ,μήπως υπό ματαιολόγου μεμψιμοιρίας Φυγόπονου τινός, ψευδονόμως τα όργια της θέμιδος τελούντος, αποκληθεί τυπολογιών και κανόνων συναγωγή εστερημένη εσωτερικού δεσμού και ανεπίδεκτη επιστημονικής σκευασίας.

Ο εκλιπών γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 21/4/1937 και καταγόταν από παλιά και γνωστή οικογένεια Νομικών της πόλης. Τις προπτυχιακές σπουδές του στα Νομικά, ακολουθώντας οικογενειακή παράδοση (που συνεχίζουν η σύζυγος και τα παιδιά του), ξεκίνησε και αποπεράτωσε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο ανάμεσα στα έτη 1955-1960. Με την καθοδήγηση του Χαράλαμπου Φραγκίστα, που δέσποζε τότε στη Σχολή μας και προωθούσε συστηματικά την εξωστρέφεια της, ο εκλιπών συνέχισε τις μεταπτυχιακές σπουδές του στη νομική σχολή του δυτικού (τότε) Βερολίνου. Είχε την τύχη να μαθητεύσει δίπλα στον περίφημο καθηγητή του ελεύθερου πανεπιστημίου της πόλης, τον Arwed Blomeyer και σε συντομότερο χρονικό διάστημα (1961-1962), να αναγορευθεί διδάκτορας με μια σημαντική εργασία του από το δίκαιο της Πραγματογνωμοσύνης στη πολιτική δίκη. Ακολουθεί η επιστροφή του στη alma mater thessalonikensis και η επί υφηγεσία διατριβή του, στα 1967, με θέμα το Δεδικασμένο επί προδικαστικώς κριθέντων θεμάτων, ένα σφόδρα συζητούμενο πρόβλημα, υπό το καθεστώς της πολιτικής δικονομίας του Maurer, που ίσχυε ακόμη τότε. Η Νομική Σχολή της Θεσσαλονίκης τον ενέταξε στο προσωπικό της, αρχικά ως βοηθό-επιμελητή στην 4^η έδρα του αστικού δικαίου και στη συνέχεια εντεταλμένο υφηγητή, επιβεβαιώνοντας τον ακατάλυτο επιστημονικό δεσμό μεταξύ ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου. Συνεχίζοντας μια παράδοση, που ανατρέχει, ανάμεσα σε άλλους, στον Ξενοφώντα Ζολώτα, τον Αλέξανδρο Λιτζερόπουλο (παρ' ολίγο και στον Παναγιώτη Κανελλόπουλο), στις δεκαετίες του 1920 και 1930 του προηγούμενου αιώνα, η Σχολή μας του εμπιστεύτηκε, σε ηλικία 34 ετών, στα 1971,

την τακτική έδρα της πολιτικής δικονομίας. Το νεαρό της ηλικίας δεν θεωρήθηκε ως μειονέκτημα, αλλά απεναντίας ως πλεονέκτημα, σε συνδυασμό με τα μέχρι τότε επιστημονικά δείγματα γραφής του, την αναγνώρισή του από την επιστημονική κοινότητα, την επαφή του με την πράξη, την γλωσσομάθεια του, για να περιοριστώ σε μερικά μόνο στοιχεία της προσωπικότητάς του, που βάρυναν τότε στην εκλογή του.

Στα λίγα, δυστυχώς, χρόνια της καθηγεσίας του στη Θεσσαλονίκη (1971-1982), προσέφερε εξαιρετικά στοιχεία στο πανεπιστήμιο, γεγονός που δικαίωσε την επιλογή της Σχολής, όπως ενδεικτικά η ίδρυση, ο εμπλουτισμός και η λειτουργία του σπουδαστηρίου πολιτικής δικονομίας. Είχε την τύχη να συνεργαστεί στενά με μεγάλες μορφές της δεύτερης γενιάς καθηγητών, όπως τον Ιωάννη Δεληγιάννη και τον Δημήτρη Ευρυγένη. Συνέδραμε τότε και στην προσπάθεια λειτουργίας της νέας τότε Νομικής Σχολής στην Κομοτηνή. Βοήθησε εξάλλου σημαντικά στην ίδρυση και λειτουργία του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ), που ιδρύθηκε με τον νόμο 717/1977, και άρχισε να λειτουργεί το 1978 στη Θεσσαλονίκη, έργο ζωής του αείμνηστου Δημήτριου Ευρυγένη, με τον οποίο συνεργάστηκε στενά σε πολλά επίπεδα, ιδίως στη κρίσιμη φάση της ένταξης τους χώρας μας στην Ε.Ε και στους άλλους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Ακολουθώντας την παρακαταθήκη του Ανδρέα Γαζή, άφησε μαθητές, συνεχιστές του διδακτικού και ερευνητικού του έργου, στη Νομική Θεσσαλονίκης τον Νικόλαο Νίκα, τον Αθανάσιο Καΐση και την Καλλιόπη Μακρίδου. Μαθητές και στενοί συνεργάτες του υπήρξαν επίσης ο Αχιλλέας Κουτσοουράδης, η Ευαγγελία Ποδηματά, ο Πάρις Αρβανιτάκης, η Χαρούλα Απαλαγάκη, καθώς και ο Δημήτριος Ζερδελής και ο Πέτρος Στάγκος.

Στα 40 και πλέον χρόνια της ακαδημαϊκής του πορείας, συνέδεσε τη δραστηριότητά του με τη διδακτική, ερευνητική προσφορά, ιδίως στον κλάδο του αστικού δικονομικού δικαίου στο σύνολό του, του συγκριτικού δικαίου και του διεθνούς δικονομικού δικαίου, έχοντας διδάξει σε πολλές νομικές σχολές στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ακόμη και στις ΗΠΑ.

Ο Κώστας Κεραμέας δεν υπήρξε ένας απλός καθηγητής του ελληνικού δικονομικού δικαίου. Υπήρξε ένας ευρωπαίος, παγκόσμιας εμβέλειας, Νομικός, με στόχους και οράματα, που έβαιναν πέραν της έρευνας και διδασχής της εγχώριας *lex lata*, μετέχοντας και συμβάλλοντας με τον μεστό επιστημονικό λόγο του, σε επιτροπές εναρμόνισης του δικαίου των συμβάσεων, των αδικοπραξιών και της πολιτικής δικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, τον κατέτασσε πάντα στους *sui* και τον τίμησε, εντάσσοντάς τον στην ομάδα των Ομοτίμων καθηγητών του.